מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות ולהסביר את המושגים פרולטריון, בורגנות, מהפכה ורפורמה
- להשוות בין דרך המהפכה של מרקס לדרך ההדרגתית של ברנשטיין
- לזהות הישגים ממשיים של מאבקי הפועלים במאה ה-19

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – שאלות אמריקאיות

1. א – מרקס ואנגלס
2. ב – שהוא לא קורס, ויש לשפר את מצב הפועלים בהדרגה
3. ב – שינוי הדרגתי במסגרת החוק
4. ב – ביטוח בריאות ופנסיה
5. א – 1848

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – הסרטון מתאר עבודת ילדים שעות ארוכות במפעלים.
2. נכון – הסיסמה 'פועלי כל העולם, התאחדו' מופיעה במניפסט.
3. לא נכון – להפך, הם תמכו במסים כדי לממן שירותים ציבוריים.
4. לא נכון – הם הביאו להישגים כמו ביטול עבודת ילדים וביטוח בריאות.
5. לא נכון – ספרו פורסם ב-1899, כחצי מאה אחרי המניפסט מ-1848.

חלק ג' – התאמה

1 – ד (הוגה שקרא למהפכת הפרולטריון)
2 – ה (טען שאפשר להגיע לסוציאליזם בהדרגה)
3 – ב (ארגון עובדים הפועל לשיפור תנאי העבודה)
4 – ג (מדינה הדואגת לאזרחיה באמצעות מסים ושירותים)
5 – א (הפסקת עבודה מאורגנת כאמצעי לחץ על המעסיק)

חלק ד' – השלמת מילים

1. מניפסט
2. פרולטריון
3. בורגנות
4. הדרגתי
5. איגוד

חלק ה' – שאלות פתוחות קצרות

1. הם עבדו שעות ארוכות בתנאים קשים בעד שכר נמוך, בזמן שבעלי המפעלים התעשרו.
2. המסים ממנים שירותים כמו בריאות, חינוך ופנסיה, שמשפרים את חיי הפועלים בהדרגה.

חלק ו' – שאלה בסגנון בגרות

1. יש לציין תבחין השוואה ברור, להציג את עמדת מרקס (מהפכה ואיחוד הפועלים), להציג את עמדת ברנשטיין (שינוי הדרגתי בחוק ובבחירות), ולהסביר שלדעתו הקפיטליזם לא קרס כפי שחזו ולכן אין צורך במהפכה.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- 'פועלי כל העולם, התאחדו'
- שינוי הדרגתי באמצעות חוקים, בחירות ומסים
- למשל ביטול עבודת ילדים, ביטוח בריאות ופנסיה, או הקמת איגודים מקצועיים

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בפעילות 'שני כפתורים' כדי להמחיש את הדילמה בין שינוי מהיר לשינוי איטי
- מומלץ לבצע את ניתוח המקורות בעבודת זוגות עם טבלת השוואה
- לקראת סיום אפשר לקיים 'קו דעות' בכיתה כדי לבטא עמדות באופן חזותי

דף תרגול: מרקס מול ברנשטיין – מהפכה או רפורמה

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה נלמד על שתי דרכים מרכזיות לשינוי חברתי במאה ה-19: הקריאה למהפכה של מרקס ואנגלס מול הגישה ההדרגתית של ברנשטיין. ננתח מקורות קצרים מהתקופה ונבחן את ההישגים של מאבקי הפועלים.

1 חלק א' – שאלות אמריקאיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי כתב את 'המניפסט הקומוניסטי'?

א) מרקס ואנגלס ב) ברנשטיין ג) אדם סמית ד) לנין

2. מה טען ברנשטיין לגבי הקפיטליזם?

א) שהוא יקרוס מהר ב) שהוא לא קורס, ויש לשפר את מצב הפועלים בהדרגה ג) שיש לבטלו מיד בכוח

ד) שאין לו שום קשר לפועלים

3. מהי רפורמה?

א) מהפכה אלימה ב) שינוי הדרגתי במסגרת החוק ג) ביטול הפרלמנט ד) שביתה כללית

4. מה היה אחד ההישגים שהוצגו בסרטון?

א) הארכת שעות העבודה ב) ביטוח בריאות ופנסיה ג) ביטול האיגודים המקצועיים

ד) העסקת ילדים במפעלים

5. באיזו שנה פורסם המניפסט הקומוניסטי?

א) 1848 ב) 1875 ג) 1899 ד) 1917

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	גם ילדים עבדו במפעלים במאה ה-19.	☐	☐
2	מרקס ואנגלס קראו לפועלים להתאחד.	☐	☐
3	הסוציאליסטים ההדרגתיים התנגדו לגביית מסים.	☐	☐
4	מאבקי הפועלים לא הביאו לשום שינוי.	☐	☐
5	ברנשטיין פרסם את ספרו לפני המניפסט הקומוניסטי.	☐	☐

3 חלק ג' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. קרל מרקס	____	**א.** הפסקת עבודה מאורגנת כאמצעי לחץ על המעסיק
2. אדוארד ברנשטיין	____	**ב.** ארגון עובדים הפועל לשיפור תנאי העבודה
3. איגוד מקצועי	____	**ג.** מדינה הדואגת לאזרחיה באמצעות מסים ושירותים
4. מדינת רווחה	____	**ד.** הוגה שקרא למהפכת הפרולטריון
5. שביתה	____	**ה.** טען שאפשר להגיע לסוציאליזם בהדרגה

4 חלק ד' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ הקומוניסטי פורסם בשנת 1848.

2. לפי מרקס, הפועלים נקראים _____ .

3. לפי מרקס, בעלי המפעלים נקראים _____ .

4. ברנשטיין האמין בשינוי _____ ולא במהפכה.

5. _____ מקצועי הוא ארגון עובדים הפועל לשיפור תנאי העבודה.

5 חלק ה' – שאלות פתוחות קצרות

ענו בקצרה.

1. הסבירו מדוע הרגישו הפועלים מנוצלים במהלך המהפכה התעשייתית.

2. מה הקשר בין מסים לבין שירותים ציבוריים לפי הדרך ההדרגתית?

6 חלק ו' – שאלה בסגנון בגרות

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. השוו בין דרכו של מרקס לדרכו של ברנשטיין לפי תבחין אחד, והסבירו מדוע לדעת ברנשטיין אין צורך במהפכה.

כרטיס יציאה

מה הסיסמה המפורסמת של המניפסט הקומוניסטי?

מה הציע ברנשטיין במקום מהפכה?

תנו דוגמה אחת להישג של מאבקי הפועלים.

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀